

ORTA VADELİ MALİ PLAN (2014 - 2016)

GİRİŞ

2014-2016 dönemi Orta Vadeli Mali Planı, Orta Vadeli Programla uyumlu olmak üzere gelecek üç yıla ilişkin merkezi yönetim bütçesi toplam gelir ve gider tahminleriyle birlikte hedef açık ve borçlanma durumu ile kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarını içerecek şekilde Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak Yüksek Planlama Kurulu tarafından karara bağlanmıştır.

2014-2016 döneminde ekonomi politikasının temel amacı dünya ekonomisinde yaşanmakta olan belirsizlik ortamının ülkemize etkilerini asgari düzeyde tutarak, bir yandan cari açığı tedrici olarak düşürmek diğer yandan büyümeyi artırmak olarak belirlenmiştir. Bu amaca ulaşmak üzere yurtiçi tasarrufları artırmak, mevcut kaynakları üretken alanlara yönlendirmek, ekonominin verimlilik düzeyini yükseltmek, istihdamı artırmak, enflasyonu düşürmek ve kamu maliyesinde güçlü duruşu devam ettirmek temel öncelikler olarak belirlenmiştir.

Mali Plan döneminde maliye politikası bu amaç ve önceliklerle uyumlu olarak ekonomik istikrarın desteklenmesi, yurtiçi tasarrufların artırılması ve cari açığın kontrol altında tutulmasına yardımcı olacak şekilde uygulanacaktır. 2014-2016 döneminde kamu kesimi borçlanma gereğinin makul seviyelerde tutulması suretiyle maliye politikasının sürdürülebilirliği gözetilecek, kamu maliyesi alanında geçmiş dönemde elde edilen kazanımların gelecek dönemde de devam etmesi için azami çaba sarf edilecektir.

Orta Vadeli Mali Plana dayalı olarak hazırlanacak 2014-2016 yılları merkezi yönetim bütçesi, kamu idarelerinde kaynakların ekonomik ve verimli bir şekilde kullanımının teşvik edilmesi, harcama programlarının önceliklendirilmesi ve harcamaların etkililiğinin artırılmasıyla faiz dışı harcamaların kontrol altında tutulmasını amaçlamaktadır.

Bu kapsamda, 2014-2016 döneminde yapısal reformlar mali disiplini destekleyici bir araç olarak kullanılmaya devam edilecektir. Her yıl yinelenen verimsiz harcamalar gözden geçirilerek harcamaların etkin, verimli ve zamanında gerçekleştirilmesini hedefleyen yapısal rasyonelizasyon çalışmalarına devam edilecektir. Önceliğini yitirmiş faaliyet ve projeler ilgili kamu idarelerince tasfiye edilecek ve bu yolla elde edilecek mali alan, özellikle büyümeyi destekleyecek kamu altyapı yatırımlarında, teşviklerde ve Ar-Ge desteklerinde kullanılacaktır.

2014-2016 dönemi merkezi yönetim bütçesinin hazırlığına esas teşkil edecek temel makroekonomik göstergeler, gelir ve gider tahminleri, hedef bütçe açığı ve açık finansmanı ile genel ve özel bütçeli idarelerin ödenek teklif tavanlarına Mali Planın izleyen bölümlerinde yer verilmiştir. Kamu idareleri Orta Vadeli Program ile Orta Vadeli Mali Planda yer alan politika önceliklerini, makroekonomik göstergeleri ve ödenek tavanlarını esas almak suretiyle, çok yıllık bütçeleme anlayışına uygun olarak kendi kurumsal önceliklerini belirleyecek ve 2014, 2015 ve 2016 yılları için bütçe tekliflerini sunacaklardır.

I. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİNİN DAYANDIĞI TEMEL MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE POLİTİKALAR

A. Temel Makroekonomik Göstergeler

2014-2016 dönemi merkezi yönetim bütçesi gelir ve gider tahminlerinin belirlenmesinde, Orta Vadeli Programda öngörülen ve Tablo 1'de yer alan makroekonomik göstergeler esas alınmıştır. Kamu idareleri tarafından 2014, 2015 ve 2016 yıllarına ilişkin olarak sunulacak bütçe tekliflerinde söz konusu göstergeler dikkate alınacaktır.

Tablo 1- Temel Makroekonomik Göstergeler

	2014	2015	2016
GSYH Büyümesi (% , Sabit Fiyatlarla)	4,0	5,0	5,0
GSYH (Milyar TL, Cari Fiyatlarla)	1.719	1.895	2.095
GSYH (Milyar Dolar, Cari Fiyatlarla)	867	928	996
TÜFE Yılsonu (%)	5,3	5,0	5,0

B. Bütçe Giderlerine İlişkin Temel Politikalar

2014-2016 döneminde izlenecek maliye politikası, büyümeyi ve istihdamı artırmayı, ekonominin verimlilik düzeyini yükseltmeyi ve faiz dışı harcamaları kontrol altında tutmayı hedeflemektedir.

Mali Plan döneminde, kamu harcama politikasının, çok yıllık bütçeleme yaklaşımı çerçevesinde ve belirlenen politika öncelikleri doğrultusunda yürütülmesi ve kamu idarelerinin kendilerine tahsis edilen ödenekleri etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanması esas olacaktır. Bu kapsamda harcama programları politika belgelerinde yer alan öncelikler ile varlık sebebini oluşturan amaçlara uygun olarak belirlenmiş süreler dâhilinde yürütülecektir. Ayrıca, performans esaslı bütçe uygulamasını etkinleştirmek ve bütçeleme süreçlerinde kullanılan kamu kaynağıyla elde edilen çıktı ve sonuçların birlikte değerlendirilmesine imkan sağlamak üzere kamu hizmet programları odaklı bir bütçeleme sistemine geçişe yönelik çalışmalara devam edilecektir.

Mali Plan döneminde kamu yatırımlarının büyümeye, özel kesim yatırımlarını desteklemeye, bölgelerin gelişme potansiyellerini harekete geçirmeye, istihdamı ve ülke refahını artırmaya katkısının azami seviyeye çıkarılması amaçlanmaktadır. Bu amaçla kamu yatırım ödenekleri özel sektörün üretken faaliyetlerini destekleyecek nitelikteki altyapı yatırımlarına yönlendirilecek, bu kapsamda, demiryolu, liman, lojistik merkezi gibi alanlara özel önem verilecektir. 2014-2016 döneminde Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP), Doğu Anadolu Projesi (DAP), Konya Ovası Projesi (KOP) ve Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) kapsamında özel sektör yatırımlarını destekleyecek ekonomik ve sosyal altyapı ile beşeri kaynakların geliştirilmesine yönelik projelerin gerçekleştirilmesine devam edilecektir.

Mali Plan döneminde, tarımsal destekleme amacıyla yapılan transferler; alan ve ürün temelinde farklılaştırılarak etkinlik, verimlilik çerçevesinde ürün kalite ve katma değerinin artırılmasını sağlayacak şekilde belirlenmeye devam edilecektir. Tarımsal ürün çeşitliliğinin, teknolojik yöntemler ve hizmetler yardımıyla üretime ve rekabet avantajına dönüştürülmesine yönelik politikalara ağırlık verilecektir.

2014-2016 döneminde uluslararası standartlar çerçevesinde, kamu idarelerinin kamu iç kontrol ile iç denetim standartlarına uyum düzeyini artırmak üzere çalışmalar yürütülmeye devam edilecektir. Kamu mali yönetiminin insan kaynakları altyapısı nitelik ve nicelik olarak güçlendirilecektir.

Kamu taşınmazlarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması ile yatırım, istihdam ve büyümeyi artırmaya yönelik olarak değerlendirilmesi sağlanacaktır.

Kamu mali yönetiminde saydamlığın önemli bir unsuru olan kamu mali istatistikleri uluslararası standartlarla uyumlu olarak yayımlanacaktır. Kamu mali yönetim bilgi sisteminin oluşturulmasına yönelik çalışmalar sürdürülecektir.

C. Bütçe Gelirlerine İlişkin Temel Politikalar

Mali Plan döneminde uygulanacak gelir politikalarının temel amacı; vergilemede adalet ve etkinliğin artırılması, istihdamın ve yatırımların teşviki, bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılması, rekabetin geliştirilmesi ve daha etkin bir vergi sisteminin oluşturulmasıdır. Bu çerçevede, vergi kanunları ile uygulamalarında istikrar ve sadeliği sağlamaya yönelik olarak temel vergi kanunlarının gözden geçirilmesi çalışmalarına devam edilecektir. Gelir Vergisi Kanunu ve Vergi Usul Kanunu başta olmak üzere temel vergi kanunlarının gözden geçirilmesi çalışmaları önümüzdeki dönemde tamamlanacaktır. Vergiye gönüllü uyumun artırılması ve vergi tabanının genişletilmesine yönelik çalışmalara devam edilecektir.

Cari açığı ve dışa bağımlılığı azaltmaya yönelik olarak ihracatta katma değeri yüksek markalı ürün ile hizmetlerin üretim ve pazarlaması, ithal edilen ara malları ile yatırım mallarının yurtiçinde üretiminin desteklenmesi çalışmalarına devam edilecektir. Uluslararası alanda rekabet gücünün artırılması amacıyla sınai mülkiyet haklarının ticarileştirilmesine yönelik teşvik tedbirlerine ilişkin çalışmalar sürdürülecektir.

Orta ve ileri teknoloji ürünlerinin yurtiçindeki üretim kapasitesi ile ihracat içindeki payının artırılmasına yönelik çalışmalara devam edilecektir.

Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesine, yatırım, istihdam ve ihracatın artırılmasına, sanayide yüksek katma değerli ürünler geliştirilerek ülke ekonomisinin uluslararası düzeyde rekabet edebilir bir yapıya kavuşturulmasına, ülkeye giren doğrudan sermaye yatırımlarının artırılmasına yönelik vergi politikası uygulamalarına devam edilecektir.

Yatırım ortamıyla ilgili işlem maliyetlerinin azaltılması amacıyla damga vergisi ve harç uygulamalarının gözden geçirilmesi çalışmalarına devam edilecektir.

Tarımda katma değeri yüksek ve sanayi girdisi olarak kullanılan ürünlerin üretiminin artırılmasına, tarımsal alanların birleştirilmesine ve tarımda ölçek ekonomisi ile tarım üretiminin desteklenmesine yönelik vergi politikaları geliştirilecektir.

Ekonominin dinamizm kaynağı olan KOBİ'lerin optimal işletme büyüklüğüne ulaştırılması, finansmana erişimlerinin kolaylaştırılması ve ucuzlatılması ile Ar-Ge kapasitelerinin artırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülecektir.

Enerji tüketiminde tasarrufun sağlanması amacıyla konut ve işyerlerinde enerji tasarrufuna ilişkin harcamalar ile enerji verimliliği çerçevesinde enerji tasarrufu sağlayıcı araçların vergisel yönden teşviki sağlanacaktır.

Enerji kaynaklarının çeşitliliği ile yenilenebilir enerji kaynaklarının yatırım ve üretiminin artırılmasına ilişkin vergisel teşvik mekanizmalarının geliştirilmesine yönelik çalışmalara devam edilecektir.

Mali Plan döneminde ekonomik istikrar, gelir dağılımı ve istihdam gibi birçok makroekonomik unsurun iyileştirilmesi, ekonomide verimlilik düzeyi ve rekabet gücünün yükseltilmesi, ayrıca kamu gelirlerinin artırılması amaçlarıyla kayıt dışı ekonomiyle mücadeleye devam edilecek, bu çerçevede Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Stratejisi Eylem Planı güncellenecektir.

İmalat sanayinin rekabet gücünün artırılması ve dünya ticaretinden daha fazla pay alması için istihdam, enerji ve hammadde girdi maliyetlerini azaltacak, güvenliğini sağlayacak, istihdam kalitesini yükseltecek vergi politikaları geliştirilecektir.

İstisna, muafiyet ve indirimler nedeniyle oluşan vergi harcamalarının mali etkilerinin analiz edilmesi, etkin olmayan düzenlemelerin kaldırılması veya revize edilmesi, sisteme dahil edilmesi öngörülen istisna, muafiyet ve indirimlere ilişkin kriterlerin belirlenmesi ve uygulama sonuçlarının düzenli değerlendirilmesi ile vergi harcamaları konusunda kamuoyunun düzenli ve ayrıntılı bilgilendirilmesi çalışmalarına devam edilecektir.

İşgücü piyasasında başta kadınlar olmak üzere gençler ile dezavantajlı grupların istihdamının artırılması,

işletmelerin ilave istihdam oluşturması ve kayıt dışının engellenmesi için gerekli vergisel düzenlemelerin tespit edilmesi ve gerekli kanuni düzenlemelerin yazımı çalışmalarına devam edilecektir.

İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Projesi Stratejisi ve finansal araçların vergilendirilmesi kapsamında, vergisel düzenlemelerle rekabet gücü artırılarak finansal işlemlerin ülkemizde yapılmasının sağlanmasına, finansal kurum ve yatırımcılar için belirsizliği giderici ve uygulamada uzmanlaşmayı sağlayıcı tedbirler alınmasına, halka açık olmayan şirketlerin sermaye piyasasına açılması sağlanarak sermayenin tabana yayılmasına yönelik çalışmalara devam edilecektir.

Yerel yönetimlerin mali imkanlarını güçlendirmek için kentsel rantların değerlendirilmesi ve emlak vergisi dahil olmak üzere öz gelirlerinin artırılmasına yönelik kanuni düzenlemelerin yapılması çalışmalarına devam edilecektir

Avrupa Birliği mevzuatına uyum çalışmalarına devam edilecektir.

II. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE BÜYÜKLÜKLERİ

A. Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi

Orta Vadeli Mali Plan dönemi merkezi yönetim bütçe dengesi ve faiz dışı fazla hedefleri Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2- Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi ve Faiz Dışı Fazlası

	2014	2015	2016
Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi (Milyon TL)	-33.158	-29.501	-23.001
Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi / GSYH (%)	-1,9	-1,6	-1,1
Faiz Dışı Fazla (Milyon TL)	18.842	23.499	27.999
Faiz Dışı Fazla / GSYH (%)	1,1	1,2	1,3

2014 yılı merkezi yönetim bütçe açığının GSYH’ye oranının yüzde 1,9 olarak gerçekleşeceği, 2015 ve 2016 yıllarında ise sırasıyla yüzde 1,6 ve yüzde 1,1’e düşeceği tahmin edilmektedir.

Orta Vadeli Mali Plan döneminde, faiz dışı fazlanın GSYH’ye oranının 2014 yılında yüzde 1,1, 2015 yılında yüzde 1,2 2016 yılında ise yüzde 1,3 olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Merkezi yönetim bütçesinin program tanımlı gelir ve giderleri ile faiz dışı fazla hedefleri ise Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3- Program Tanımlı Bütçe Büyüklükleri

	2014	2015	2016
Merkezi Yönetim Bütçesi Faiz Dışı Giderleri (Milyon TL)	384.318	412.648	445.637
Merkezi Yönetim Bütçesi Faiz Dışı Giderleri / GSYH (%)	22,4	21,8	21,3
Merkezi Yönetim Bütçesi Gelirleri (Milyon TL)	393.013	427.883	466.343
Merkezi Yönetim Bütçesi Gelirleri / GSYH (%)	22,9	22,6	22,3
Merkezi Yönetim Bütçesi Faiz Dışı Fazlası (Milyon TL)	8.696	15.235	20.706
Merkezi Yönetim Bütçesi Faiz Dışı Fazlası / GSYH (%)	0,5	0,8	1,0

B. Merkezi Yönetim Bütçe Giderleri

2014-2016 döneminde merkezi yönetim bütçe giderleri; makroekonomik göstergeler, temel politika belgelerinde ortaya konulan öncelikler ve kamu idarelerinin ihtiyaçları esas alınarak belirlenmiştir. Bu çerçevede, bütçe giderlerinin ekonomik tasnif bazında belirlenmesinde kullanılan ve öne çıkan temel unsurlar aşağıda belirtilmiştir.

Personel giderlerine ilişkin ödeneklerin belirlenmesinde, 2013 yılında yapılan toplu sözleşme görüşmeleri sonrası imzalanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2014 ve 2015 yıllarını kapsayan 2. Dönem Toplu Sözleşmeye göre kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarında yapılacak artışlar ile enflasyon hedefleri ve kamuda istihdam edilecek yeni personel sayısı dikkate alınmıştır. Ayrıca kamuda yeni personel istihdam edilmesi ile ilgili olarak merkezi yönetim bütçe kanunlarında sınırlamalar konulmaya devam edileceği varsayılmıştır.

Mal ve hizmet alım giderlerinin belirlenmesinde, kamu idarelerinin Orta Vadeli Mali Plan döneminde uygulamaya koyacakları yeni programlar, hizmet genişlemesine bağlı olarak ortaya çıkacak ihtiyaçlar, döviz kuru ve petrol fiyat tahminleri, sokak aydınlatma giderlerine ilişkin tahminler ile kamu hizmetlerinden yararlanacak kişi sayısındaki artış gibi unsurlar dikkate alınmıştır.

Cari transferlerin belirlenmesinde, başta sosyal güvenlik sisteminin finansman ihtiyacı olmak üzere, tarımsal destekleme ödemeleri, sosyal amaçlı transferler ve hane halkına yapılan transferler, bireysel emeklilik sisteminde yer alan kişi sayısı ile engelli evde bakımı gibi sosyal yardımlardan yararlanacak kişi sayısı göz önünde bulundurulmuştur. Ayrıca, şehit yakınları ve malul gazilerin mali haklarına ilişkin olarak 2013 yılında yapılan yeni kanuni düzenlemelerin etkileri, memur maaşlarında toplu sözleşme süreci sonunda yapılan artışların memur emeklilerinin aylıklarında ve emekli ikramiyelerinde oluşturacağı artış, malulen emekliye ayrılabilme koşullarında gerçekleştirilen iyileştirme ile kayıt dışı istihdamla mücadele ve istihdamın artırılmasına ilişkin teşvikler neticesinde hem işsizlik oranının azalmasına hem de aktif

sigortalı sayısındaki artışa paralel olarak sosyal güvenlik sisteminin aktif/pasif oranında meydana gelen iyileşme ve diğer transfer kalemleri dikkate alınmıştır. Vergi gelirlerindeki artışa paralel olarak mahalli idare paylarında artış gerçekleşeceği varsayılmıştır.

Sermaye giderlerinin belirlenmesinde Orta Vadeli Mali Plan döneminde kamu yatırımlarına ilişkin belirlenen hedefler, GAP ve diğer bölgesel kalkınma projeleri kapsamında yapılacak yatırımlar dikkate alınmıştır.

Sermaye transferlerinin belirlenmesinde, Orta Vadeli Mali Plan döneminde KÖYDES, SUKAP, SODES ve Ar-Ge projelerine desteğin devam ettirilmesi öngörülmüş ve Kıbrıs'a Anamur (Dragon) Çayından Boru ile Su Götürme Projesi'nden doğacak ihtiyaçlar dikkate alınmıştır.

Borç verme giderlerinde ise başta TCDD'nin sermaye ihtiyacı olmak üzere KİT'lerin mali yapısı dikkate alınmıştır.

Yedek ödeneklerin belirlenmesinde yıl içinde ortaya çıkabilecek ihtiyaçlar göz önünde bulundurulmuştur.

Diğer taraftan, faiz giderlerinin tahmininde borç stokunun yapısı ve seyri, ulusal ve uluslararası piyasalardaki dalgalanmaların faiz giderlerine olası etkileri dikkate alınmıştır.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde 2014-2016 dönemi merkezi yönetim bütçe giderleri Tablo 4'te yer aldığı şekilde belirlenmiştir.

Tablo 4- Ekonomik Sınıflandırma Bazında Merkezi Yönetim Bütçe Giderleri

(Milyon TL)	2014	2015	2016
Merkezi Yönetim Bütçe Giderleri	436.333	465.663	496.652
Faiz Dışı Giderler	384.333	412.663	445.652
- Personel Giderleri	109.969	118.210	129.474
- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	18.875	20.286	22.176
- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	37.590	38.963	41.470
- Cari Transferler	163.554	175.087	186.415
- Sermaye Giderleri	36.689	41.296	45.659
- Sermaye Transferleri	6.518	7.091	8.281
- Borç Verme	7.645	8.786	9.073
- Yedek Ödenek	3.493	2.945	3.104
Faiz Giderleri	52.000	53.000	51.000

Yukarıda yer alan merkezi yönetim bütçe giderlerinin GSYH'ye oranları ise Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5- Merkezi Yönetim Bütçe Giderlerinin GSYH'ye Oranı (%)

	2014	2015	2016
Merkezi Yönetim Bütçe Giderleri	25,4	24,6	23,7
Faiz Dışı Giderler	22,4	21,8	21,3
- Personel Giderleri	6,4	6,2	6,2
- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	1,1	1,1	1,1
- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	2,2	2,1	2,0
- Cari Transferler	9,5	9,2	8,9
- Sermaye Giderleri	2,1	2,2	2,2
- Sermaye Transferleri	0,4	0,4	0,4
- Borç Verme	0,4	0,5	0,4
- Yedek Ödenek	0,2	0,2	0,1
Faiz Giderleri	3,0	2,8	2,4

2014-2016 döneminde, merkezi yönetim bütçe giderlerinin GSYH'ye oranının sırasıyla yüzde 25,4, yüzde 24,6 ve yüzde 23,7 olarak gerçekleşmesi öngörülmüştür.

C. Merkezi Yönetim Bütçe Gelirleri

Merkezi yönetim bütçe gelirleri, Orta Vadeli Programda yer alan makroekonomik göstergeler ile gelir politikalarının bütçe gelirlerine etkileri, ulusal ve uluslararası piyasalardaki gelişmeler ve gelirlerin geçmiş yıllarda gösterdiği eğilim dikkate alınarak belirlenmiştir.

Tablo 6- Merkezi Yönetim Bütçe Gelirleri

(Milyon TL)	2014	2015	2016
Merkezi Yönetim Bütçe Gelirleri (Net)	403.175	436.162	473.651
Merkezi Yönetim Bütçesi Vergi Gelirleri (Net)	348.353	378.994	413.271

Tablo 7- Merkezi Yönetim Bütçe Gelirlerinin GSYH'ye Oranı (%)

	2014	2015	2016
--	------	------	------

Merkezi Yönetim Bütçe Gelirleri (Net)/GSYH	23,5	23,0	22,6
Merkezi Yönetim Bütçesi Vergi Gelirleri (Net)/GSYH	20,3	20,0	19,7

2014-2016 Mali Plan dönemi sonunda merkezi yönetim bütçe gelirlerinin GSYH'ye oranının yüzde 22,6, vergi gelirlerinin GSYH'ye oranının ise yüzde 19,7 olarak gerçekleşeceği beklenmektedir.

III. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE AÇIĞININ FİNANSMANI

Borç yönetiminin temel ilkeleri 1/9/2002 tarihli ve 24863 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Borç ve Risk Yönetiminin Koordinasyonu ve Yürütülmesine İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik ile;

- Makroekonomik dengeleri gözeterek para ve maliye politikaları ile uyumlu, sürdürülebilir, saydam ve hesap verilebilir bir borçlanma politikası izlenmesi,
- Finansman ihtiyaçlarının, iç ve dış piyasa koşulları ve maliyet unsurları göz önüne alınarak belirlenen risk düzeyi çerçevesinde, orta ve uzun vadede mümkün olan en uygun maliyetle karşılanması, olarak belirlenmiştir.

2003 yılından bu yana söz konusu ilkeler çerçevesinde, merkezi yönetim bütçe açığının finansmanına yönelik olarak stratejik ölçütlere dayalı borçlanma politikaları yürütülmektedir. Bu kapsamda, kamu borç stokunun faiz ve döviz kurları gibi piyasa değişkenlerine karşı duyarlılığı önemli ölçüde azaltılmış, borçlanma vadeleri oldukça yüksek seviyelere uzatılmıştır.

2014-2016 döneminde de stratejik ölçütlere dayalı borçlanma politikası uygulaması sürdürülecek olup aşağıda sıralanan stratejik ölçütler vasıtasıyla orta ve uzun vadede piyasa risklerinin kontrol altında tutulması hedeflenmektedir.

- Likidite Riski: Nakit ve borç yönetiminde oluşabilecek likidite riskinin azaltılması amacıyla güçlü rezerv tutulması ve ortalama vadenin piyasa koşulları elverdiği ölçüde uzatılarak vadesine 12 aydan az kalmış senetlerin payının azaltılması,
- Faiz Riski: TL cinsi borçlanmanın ağırlıklı olarak sabit faizli enstrümanlarla yapılarak gelecek 12 ayda faizi yenilenecek senetlerin payının azaltılması,
- Döviz Kuru Riski: Nakit iç borçlanmanın ağırlıklı olarak TL cinsinden yapılması.

Söz konusu stratejik ölçütlerle uyumlu olarak hazırlanan finansman programı çerçevesinde, AB tanımlı genel yönetim nominal borç stokunun GSYH'ye oranının seyri aşağıdaki tabloda sunulmaktadır:

Tablo 8-AB Tanımlı Genel Yönetim Nominal Borç Stokunun GSYH'ye Oranı (%)

	2014	2015	2016
AB Tanımlı Genel Yönetim Nominal Borç Stoku/GSYH	33,0	31,0	30,0

AB tanımlı genel yönetim nominal borç stokunun GSYH'ye oranının 2016 yılında yüzde 30 seviyesine düşürülmesi hedeflenmektedir.

IV. KURUMSAL ÖDENEK TEKLİF TAVANLARI VE BÜTÇE SÜRECİNE İLİŞKİN HUSUSLAR

A. Kurumsal Ödenek Teklif Tavanları

5018 sayılı Kanununun 16 ncı maddesi gereğince, söz konusu Kanuna ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idarelerin 2014, 2015 ve 2016 yıllarına ilişkin ödenek teklif tavanları ekli tablolarda yer almaktadır.

Kamu idarelerinin ödenek teklif tavanları belirlenirken, makroekonomik göstergeler ile Orta Vadeli Programda belirlenen politika öncelikleri, kamu idarelerinin ihtiyaçları ve yürüttükleri önemli faaliyet ve projeler dikkate alınmıştır.

B. Bütçe Sürecine İlişkin Hususlar

2014, 2015 ve 2016 yılları bütçe teklifleri 5018 sayılı Kanununun 15, 16, 17 ve 18 inci maddelerine uygun olarak çok yıllık bütçeleme anlayışı ile uyumlu bir şekilde hazırlanacaktır.

Çok yıllık bütçelemenin başarılı bir şekilde sürdürülmesi, bütçe uygulamalarında kamu idareleri arasında gerekli işbirliği ve eşgüdümün sağlıklı bir şekilde yürütülmesine bağlı bulunmaktadır. Bütün kamu idareleri, önceki dönemlerde olduğu gibi 2014-2016 yıllarını kapsayan çok yıllık bütçe döneminde de aynı anlayışla hareket edeceklerdir.

Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, Bütçe Çağrısı ve eki Bütçe Hazırlama Rehberi ile Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberindeki esas ve usuller çerçevesinde 2014, 2015 ve 2016 yıllarına ilişkin bütçe tekliflerini hazırlayacaklar ve 10 Ekim 2013 tarihine kadar kesinleşen bütçe tasarımlarını Maliye Bakanlığına (Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğüne) göndereceklerdir.